

80 let od narození prof. Jaromíra Bartoše

Jaromír Bartoš se narodil dne 28. 3. 1927 v obci Písečné. Studoval na gymnáziu v Třebíči a poté na Filozofické fakultě MU filozofii a dějepis. Stal se učitelem, ale už v r. 1950 složil rigorózní zkoušky na základě práce Noetický a axiologický systém Karla Engliša. V roce 1957 byl přijat do interní aspirantury na katedře dialektického a historického materialismu na brněnské filozofické fakultě, v r. 1960 obhájil kandidátskou práci, v roce 1962 se habilitoval (*Kategorie nahodilého v dějinách filozofického myšlení – knižně 1965*), v r. 1963 byl jmenován docentem a v r. 1968 mimořádným profesorem katedry filozofie na brněnské filozofické fakultě. V r. 1969 vznikl v Brně Kabinet pro filozofii ČSAV a J. Bartoš se stal jeho vedoucím. Když pak bylo ve změněných poměrech kabinetu vnceno zaměření na studium náboženství a ateismu, stal se vědeckým pracovníkem Filozofického ústavu ČSAV v Praze. Působil v akademických a ministerkých komisích pro filozofii, v redakční radě Filozofického časopisu a slovenské *Filozofie*. Před vynuceným rozpuštěním brněnské odbočky Jednoty filozofické v Brně byl jejím předsedou. Zemřel předčasně 13. 4. 1972 v Brně.

Názory Jaromíra Bartoše nebyly poplatné dobovým módám. Zaměřoval se zejména na studium filozofických kategorií, jichž se týkala i jeho druhá knižní monografie vydaná posmrtně – *Problémy kauzální metody a historický výklad pojmů* (1977). Šlo mu zejména o postížení složité struktury vztahů ve skutečnosti a pojmů, které jí mají filozoficky zachytit a interpretovat. Proto se zabýval i jejich dějinami a mj. ukazoval, jak mnohé z nich, které jsou nyní vysoce abstraktní, mají své počátky v praktickém životě lidí a v jejich potřebách. Tímto způsobem rozebíral kategorie náhody, hmoty a příčiny. Zajímalo ho jejich uplatnění nejenom ve filozofii a vědě, ale i v běžném lidském myšlení. To pak analyzoval v souvislosti s takovými kategoriemi, jako byla forma a obsah, možnost a svoboda. Problematice rozboru kategorií byla věnována značná část z dlouhé řady jeho vědeckých statí.

Vedle těchto primárně filozofických, noetických (někdy i logických) a ontologických problémů jej zajímaly i problémy pedagogické motivované historickou nebo aktuální potřebou výuky. Zde kladl důraz na srozumitelnost výkladu, ať už ústního či písemného. Jeho přednášky i statě byly ilustrací jeho výroku, že i o komplikovaných otázkách lze psát srozumitelně a že složitá a především nesrozumitelná argumentace prozrazuje, že ten, kdo vysvětluje, se sám s daným problémem dostatečně nevypořádal.

Na první pohled se mohl prof. Bartoš jevit jako velice vážný akademik. Nicméně dokázal překvapit i nečekaným, suchým humorem. Jeho odchodu litovali jeho spolupracovníci i studenti.

I. HOLZBACHOVÁ

Prof. ing. Yvonne Strecková, CSc. (1934-2006)

Paní profesorka odešla v plném pracovním nasazení loni, v lednu roku 2006. Odešla v ní nesmírně silná a všestranná osobnost, v mnohem nenahraditelná. Její energie byla nakažlivá. Necouvla před zdánlivě neřešitelnými úkoly. V dobách totality bylo jí vedené výzkumné pracoviště útočištěm pro mnoho lidí, kteří se nehodlali smířit s dusnou normalizační nehybností a myšlenkovou sterilitou. Jí vedený výzkumný ústav – humanisticky zaměřený na člověka a jeho potenciál – představoval v těchto trudných časech ostrov naděje, ostrov života, světlo, místo, které dávalo životní smysl a radost mnoha lidem. Daní za existenci takového – na svou dobu doslova avantgardního – pracoviště byla nutnost téměř každodenního, vyčerpávajícího boje profesorky Streckové s úřady o jeho další existenci.

Její pronikavá mysl, schopnost zmocnit se jádra problému a vizionářství se naplno projevíly, když se postavila za vznik zcela nové fakulty Masarykovy univerzity, fakulty Ekonomicko-správní. To byl v porevoluční době pro mnohé nepředstavitelný, nereálný a mimořádně obtížný úkol.

Z lidského hlediska byla cennou a inspirující osobností. Neznala únavu ani pohodlí, ne-